

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана
Франка

Юридичний факультет
Кафедра соціального права

Затверджено
на засіданні кафедри
соціального права
факультету юридичного
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 12 від 25 серпня 2022 р.)
Завідувач кафедри _____ проф. Пилипенко П.Д.

Силабус із вибіркової дисципліни

«ФЕРМЕРСЬКЕ ПРАВО»

що викладається в межах ОПП «Право»
першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти для здобувачів зі спеціальності 081
«Право»

Львів 2022

Львівський національний університет імені Івана Франка

**Юридичний факультет
Кафедра соціального права**

**СИЛАБУС
курсу «Фермерське право»**

Назва курсу	Фермерське право
Адреса викладання курсу	79000, Львів, вул. Січових стрільців, 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет Кафедра соціального права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	081, право
Викладачі курсу	Ващишин Марія Ярославівна , д.ю.н., доцент, професор кафедри соціального права
Контактна інформація викладачів	mariya.vashchyslyn@lnu.edu.ua https://law.lnu.edu.ua/employee/Vashchyslyn-mariya-yaroslavivna
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Telegram, WhatsApp або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти застосовувати фермерське законодавство. Тому у курсі представлено законодавчі та правозастосовні питання, пов'язані із регулюванням фермерських відносин.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Фермерське право» є вибірковою навчальною дисципліною для освітньої програми третього (бакалаврського) року, яка викладається в 6 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Фермерське право» є набуття здобувачем вищої освіти знань про організаційно-правові засади фермерства в Україні, порядок створення та функціонування фермерських господарств, юридичні особливості земельних, майнових та трудових відносин у фермерських господарствах, правові засади державної підтримки фермерських господарств, закордонний досвід правового регулювання фермерства. З цією метою здобувач вищої освіти у процесі навчання повинен поглиблено вивчити законодавство України, акти вищих судових інстанцій, проаналізувати навчальну та монографічну літературу, опанувати фундаментальні поняття навчальної дисципліни, поглибити, конкретизувати та систематизувати знання, засвоєні під час лекційних та семінарських занять та у процесі самостійної підготовки.
Література для вивчення дисципліни	Основна література: 1. Аграрне право : підручник / В. М. Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін. ; за ред. А. М. Статівки. – Вид. 2-ге, змін. – Харків : Право, 2021. – 416 с. 2. Аграрне право: навчальний посібник. Львів: Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2020. 252 с. 3. Аграрне право України : навчальний посібник [Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш, Х. А. Григор'єва та ін.] ; за ред. Т. Є. Харитоновой, І. І. Каракаша. - Одеса : Юридична література, 2017. - 436 с. 4. Титова Н. І. Фермерство в Україні: основні правові засади. Питання та

відповіді. Львів. 1998. 184 с.

5. Фермерське господарство: правові засади створення, функціонування та припинення: навч.-практ. посіб.; за заг. ред. М.В Шульги. Харків: Одиссей, 2004.
6. Гафурова О. В. Соціальний розвиток села в Україні: теорія та практика правового регулювання. Монографія К.: Ірідіум, 2014. 480 с.
7. Ващишин М.Я. Земельні правовідносини у селянських (фермерських) господарствах. Львів. 2000.
8. Землі сільськогосподарського призначення: права громадян України. Науково-навчальний посібник.. За ред. д.ю.н., проф. Титової Н.І. Львів: ПАІС. 2005. 368 с.
9. Долинська М.С. Фермерські господарства України: землекористування, порядок створення, діяльність та припинення діяльності. Харків, "Страйд". 2005. 264 с.
10. Долинська М. С. Правове становище селянських (фермерських) господарств в Україні. Львів: Каменяр, 1999. 179 с.
11. Курман Т.В. Сталій розвиток сільськогосподарського виробництва: проблеми правового забезпечення. Монографія. Харків : Юрайт, 2018 с. 376 с.

Додаткова література:

1. Уркевич В.Ю. Правові аспекти створення та функціонування сімейних фермерських господарств . Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Право» . 2016. Вип. 243. С. 67-75.
2. Ващишин М. Розвиток фермерського законодавства України. Вісник Львівського університету . Серія юридична. Випуск 46. 2008, С. 152 – 158.
3. Ващишин М. Порядок надання земельних ділянок для створення і ведення селянського (фермерського) господарства // Вісник Львівського університету. - Серія юридична. - 2001. - Вип. 36.
4. Ващишин М. Форми землевикористання у СФГ за новим Земельним кодексом України // Вісник Львівського університету. Серія юридична. - 2002.- Випуск 37. С.383-386.
5. Ващишин М. Правовий режим майна, що використовується фермерським господарством // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2004. Випуск 39. С.385-391.
6. Ващишин М.Я. Еволюція правового статусу фермерського господарства // Розвиток підприємництва в Україні: економіко-правове забезпечення. - Львів: НВФ, 2007.- 364 с., с. 47-52.
7. Ващишин М.Я. Юридичні ознаки фермерського господарства // Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2011. Випуск 53. С. 263 - 269.
8. Жушман В. Правове регулювання майнових аспектів діяльності фермерських господарств за новим законодавством України: окремі проблеми / В.Жушман, В.Уркевич // Право України. - 2004. - № 6. - С.45-49.
9. Кулинич П.Ф. Правові питання створення та діяльності фермерських господарств // Юридична Україна.- 2003. - № 11.
10. Лебідь В.І. Організаційно - правова форма фермерського господарства : чи потрібна імперативність? // Бюлетень Міністерства юстиції України. № 4 (54). 2006. С.68 - 74.
11. Оніщенко Н.М. Деякі проблеми правового регулювання створення та діяльності фермерських господарств // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 23. - К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. С.392-396.

Законодавство

Перелік нормативно-правових актів та правових позицій судових інстанцій, необхідних для опрацювання в межах кожної із запропонованих тем, що складають зміст навчальної дисципліни будуть запропоновані викладачем до кожної із тем під час вивчення курсу.

Тривалість курсу

90

Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу здобувач вищої освіти буде знати: <ul style="list-style-type: none"> - Порядок створення ФГ - Порядок надання та використання земельних ділянок у ФГ - Правові засади державної підтримки ФГ Вміти: <ul style="list-style-type: none"> - Складати установчі документи ФГ - Оформляти господарські договори
Ключові слова	фермер, фермерське господарство, сімейне фермерське господарство, соціальний розвиток села, складений капітал, відокремлена фермерська садиба, земельна ділянка для ведення ФГ, учасник антитерористичної операції.
Формат курсу	- Очний / заочний - Проведення лекційних та практичних занять, консультацій для кращого розуміння тем, виконання індивідуальних завдань.

СХЕМА КУРСУ

Тиждень / год	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття) / Формат	Матеріали / Література, ресурси в інтернеті	Завдання, год.	Вага оцінки	Терміни виконання
Тижд. 1 / 2 акад. год.	Тема 1. Поняття фермерського права. <ul style="list-style-type: none"> • Фермерство та його місце у системі аграрних правовідносин. • Предмет фермерського права. • Особливості методу правового регулювання фермерських відносин . • Принципи фермерського права. • Джерела фермерського права. • Поняття та види фермерських правовідносин. • Об'єкти фермерських правовідносин. • Суб'єкти фермерських правовідносин. • Зміст фермерських правовідносин. • Юридичні факти у фермерських правовідносинах 	лекція	Презентація	Передивитися презентацію та рекомендовану літературу		
Тижд. 2 / 2 акад. год.	Тема 1. Поняття фермерського права.	практичне	План практичного заняття	Аналіз нормативно-правових актів та судової практики, рекомендованої літератури Вирішення практичних завдань		
Тижд. 3,5 / 2 акад. год.	Тема 2. Порядок створення та припинення діяльності ФГ. <ul style="list-style-type: none"> - Право на створення фермерського господарства Державна реєстрація фермерського господарства -Статут фермерського господарства -Особливості створення та діяльності сімейного фермерського господарства без набуття статусу 	лекція	Презентація	Передивитися презентацію та рекомендовану літературу		

	<p>юридичної особи</p> <p>-Умови договору (декларації) про створення сімейного фермерського господарства</p> <p>-Державна підтримка фермерських господарств</p> <p>-Підстави для припинення діяльності фермерського господарства</p> <p>-Порядок припинення діяльності фермерського господарства</p> <p>-Спори про припинення діяльності фермерського господарства</p>					
Тижд. 4,6 / 4 акад. год.	Тема 2. Порядок створення та припинення діяльності ФГ.	практичне	План практичного заняття	Аналіз нормативно-правових актів та судової практики, рекомендованої літератури Вирішення практичних завдань		
Тижд. 7,9 / 2 акад. год.	<p>Тема 3. Земельні правовідносини ФГ</p> <ul style="list-style-type: none"> •..... Склад земель фермерського господарства •..... Надання земельних ділянок для ведення фермерського господарства із земель державної та комунальної власності. •..... Приватизація земельних ділянок членами фермерських господарств •..... Право постійного користування земельною ділянкою ФГ. •..... Право оренди земельних ділянок ФГ. •..... Використання земель фермерських господарств іншими особами • Право фермерського господарства на користування природними ресурсами • Земельні спори фермерських господарств 	лекція	Презентація	Передивитися презентацію та рекомендовану літературу		
Тижд. 8,10 / 2 акад. год.	Тема 3. Земельні правовідносини ФГ.	практичне	План практичного заняття	Аналіз нормативно-правових актів та судової практики, рекомендованої літератури Вирішення практичних завдань		
Тижд. 11 / 2 акад. год.	<p>Тема 4. Майнові правовідносини ФГ.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Відокремлена фермерська садиба. • Формування майна фермерського господарства • Фермерське господарство як об'єкт майнових прав • Порядок володіння, користування і розпорядження майном фермерського 	лекція	Презентація	Передивитися презентацію та рекомендовану літературу		

	<ul style="list-style-type: none"> господарства Складений капітал фермерського господарства Відчуження майна фермерського господарства Успадкування фермерського господарства Майнові спори фермерських господарств 					
Тижд. 12 / 2 акад. год.	Тема 4. Майнові правовідносини ФГ.	практичне	План практичного заняття	Аналіз нормативно-правових актів та судової практики, рекомендованої літератури Вирішення практичних завдань		
Тижд. 13, 15 / 2 акад. год.	Тема 5. Господарські правовідносини ФГ. <ul style="list-style-type: none"> Господарська діяльність фермерського господарства. Кооперація фермерських господарств Трудові відносини у фермерському господарстві Страховання майна фермерського господарства. Оподаткування фермерського господарства. Банкрутство ФГ. 	лекція	Презентація	Передивитися презентацію та рекомендовану літературу		
Тижд. 14, 16 / 2 акад. год.	Тема 5. Господарські правовідносини ФГ.	практичне	План практичного заняття	Аналіз нормативно-правових актів та судової практики, рекомендованої літератури Вирішення практичних завдань		

Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії держави та права, земельного права, цивільного права, господарського права, корпоративного права.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, колаборативне навчання (форми- групові проекти, спільні розробки), проектно-орієнтоване навчання, дискусія.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання знань здобувача здійснюється за 100-бальною шкалою: <ul style="list-style-type: none"> - максимальна кількість балів при оцінюванні знань здобувачів з дисципліни, яка завершується іспитом, становить за поточну успішність 50 балів, на іспиті – 50 балів; - при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань здобувачів за різними системами. Протягом семестру проводиться не менше двох модулів або колоквиумів чи контрольних робіт або інших видів контролю. Максимальна кількість балів, яка встановлюється для цих видів контролю, а також відповідність оцінок FX та F у шкалі ECTS, у балах та національній шкалі визначається Вченими радами факультетів або кафедрами, які забезпечують викладання відповідних дисциплін.

	<p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу).</p> <p>Академічна доброчесність: Роботи студентів мають бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять приклади можливої академічної недоброчесності, виявлення ознак якої є підставою для незарахування роботи студента викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять: Відвідування практичних занять є обов'язковим. У випадку пропуску заняття, студент опрацьовує матеріал самостійно і відпрацьовує пропущене заняття в індивідуальному порядку. Студенти зобов'язані дотримуватись усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані за результатами відповідей на практичних заняттях, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховується присутність студента на практичних заняттях та активність студента, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
Питання до заліку	Залік оформляється за результатами поточної успішності.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано після завершення курсу.